

Білоцерківський національний аграрний університет
Соціально-гуманітарний факультет

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У
НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ**

**Всеукраїнський круглий стіл, присвячений до міжнародного дня
боротьби з корупцією**

(Збірник наукових праць)

09 грудня 2022 року

(електронне видання)

м. Біла Церква – 2022

9. Селецький О.В., Приходько В.О. Правове регулювання підстав для притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності. Електронне наукове видання "Порівняльно-аналітичне право". 2019. № 2. С. 168—171.
10. Долгих Н. Юридична відповідальність державних службовців в Україні та державах членах Європейського Союзу. Актуальність проблеми державного управління. 2020. Том 1. № 81. С. 102-106.
11. Скоріков В. Види відповідальності державних службовців. Національна академія державного управління при Президенті України Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. Серія: Юридична. 2017. № 4. С. 1—5.
12. Коротких А.Ю. Юридична відповідальність державних службовців за трудовим законодавством України: теорія, практика, проблеми. Харків: Константа, 2019. 420 с.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (Редакція станом на 05.08.2021). Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
14. Зубрицький М.І. Проблеми притягнення до юридичної відповідальності державних службовців. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018. № 36. Т. 1. С. 113—116.

УДК:340.0

Бровко Н.І., д.ю.н., професор
кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін,
Білоцерківський національний аграрний університет

УРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ПИТАННІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Досліджено зарубіжний досвід боротьби з корупцією. Встановлено, що важливу роль у цьому відіграє громадськість. Доведено, що взаємодія громадськості та влади є нагальною та потребує удосконалення, зокрема варто враховувати зарубіжний досвід у реформуванні правової основи функціонування спеціалізованих антикорупційних органів; запровадженні доступного електронного механізму документообігу; варто переглянути правову основу функціонування громадських організацій антикорупційного спрямування.

Ключові слова: корупція, громадськість, зарубіжний досвід, громадські організації, протидія корупції, запобігання корупції.

Для запобігання та протидії корупції в Україні варто вдатись до аналізу міжнародного досвіду, врахувати його та намагатись впроваджувати у національній правовій системі та законодавстві.

Першим моментом, який заслуговує на увагу є інститут викривачів корупції та його дієвість. Він дозволяє не лише формувати нетерпиме ставлення до корупції, а й активно протидіяти їй. В Україні питання залучення викривачів у протидії корупції унормовано Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» від 17 жовтня 2019 р.. [1]. Так у зарубіжній практиці існують способи та гарантії захисту викривачів: їм гарантується анонімність, забезпечуються канали для передачі інформації, створено спеціальний досудовий механізм захисту їх прав, викривачам гарантується захисту від репресій, вони звільняються від юридичної відповідальності за розкриття інформації, їм встановлені соціальні гарантії у разі звільнення та надається матеріальна винагорода [2, с. 6]. Важливо, що такі гарантії у зарубіжних країнах є дієвими, вони працюють, тому викривачі не бояться набувати такого статусу та не вважають це чимось протизаконним та аморальним. Щодо України, то варто перейняти такий досвід, і значну роль у цьому мають відіграти ЗМІ, освітні культурні заклади, аби формувати у громадян правильне розуміння статусу особи «викривача».

Наступним моментом є беззаперечне притягнення винних за корупційні правопорушення до відповідальності, що свідчить про дієвість та незалежність судової влади, а також про підзвітність осіб, які наділені владними повноваженнями, перед органом, що здійснює моніторинг прозорості діяльності державних службовців та наділений повноваженнями по притягнення до відповідальності посадовців. Таким досвід зарубіжних країн є цінним для України. Для цього спочатку варто створити дійсно незалежну судову систему, тобто мова йде про проведення повноцінної судової реформи, забезпечення органів юстиції ефективними антикорупційними методиками [3, с. 149].

Оцінюючи зарубіжні досягнення та досвід боротьби з корупцією звернемось до питання активного залучення громадян до всіх етапів політичного циклу в зарубіжних країнах. Мова йде про діючі громадські ради при органах влади, громадянські асамблеї, місцеві об'єднання, що надає громадськості можливість краще представляти свої інтереси та підвищує рівень довіри до влади.

Важливою гарантією, що діє в зарубіжних країнах є захист активістів, громадських організацій антикорупційної спрямованості, лідерів, тощо. Такий досвід варто запровадити й Україні. Держава має вживати належних заходів для забезпечення діяльності антикорупційних громадських організацій та окремих активістів, а також для їхнього захисту від неправомірних посягань, утисків, перешкоджання діяльності тощо. Окремим завданням держави у

цьому аспекті є виявлення та притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочини проти антикорупційних активістів.

Продовжуючи аналіз зарубіжного досвіду громадськості у протидії корупції видається доцільним використовувати в Україні покращення державного фінансування діяльності антикорупційних громадських організацій, зменшення впливу на їхню діяльність органів влади та міжнародних донорів. Вирішення питання джерел фінансування інститутів громадянського суспільства, що займаються антикорупційною діяльністю, є одним з першочергових завдань для України, адже на нашу думку саме вирішення його сприятиме покращенню діяльності, продуктивності та результативності дій громадських інституцій та буде сприяти їх дієвій діяльності у сфері протидії корупції та її запобігання [4, с. 837].

Таким чином, можна стверджувати, що на відміну від ряду зарубіжних країн в Україні наявне національне законодавство щодо протидії корупції, воно діє, проте варто вжити активних заходів щодо розширення можливостей інститутів громадянського суспільства та створення гарантій захисту для учасників антикорупційної діяльності.

Основними рекомендаціями для дієвої протидії корупції в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду є:

- підтримувати права людини, зокрема на свободу вираження поглядів, об'єднань та зібрань, реагування на заклики громадськості, її вимоги;

- забезпечити реальне правосуддя за корупційні злочини;

- надати можливості громадським інституціям здійснювати інституційний контроль за владою, без перепон та перешкод;

- надати антикорупційним органам незалежності, можливості мати відповідні ресурси та повноваження, аж до боротьби з транснаціональними формами корупції;

- гарантувати, що повідомлення громадськості буде здійснено відповідну дієву реакцію;

- забезпечити нормативно-правове забезпечення статусу, порядку формування складу, вимог до членів організацій антикорупційного профілю, передбачити процедури реалізації їх повноважень;

- забезпечити постійну акредитацію підрозділів громадського моніторингу при органах виконавчої влади;

- розробити систему фінансування антикорупційних громадських організацій за прикладом зарубіжних країн тощо.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» від 17.10.2019 р. № 198-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-20#Text>

2. Правовий захист викривачів / за заг. ред. О. В. Нестеренко, О. Ю. Шостко. Харків: ТОВ «Видавництво “Права людини”», 2016. 94 с.
3. Бусол О.Ю., Костенко О.М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. Публічне право. 2016. № 2. С. 143–151. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_21
4. Brovko N., Medvid L., Mahnovskiy I. The role of the constitutional complaint in the legislative process: Comparative legal aspect. Cuestiones Políticas, 2021 №39(69) p.833-850.

УДК 342.95

Макарчук В.В., к.ю.н.,

доцент кафедри конституційного права

та теоретико-правових дисциплін,

Білоцерківський національний аграрний університет

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

В тезах розглядається боротьба з корупцією як спеціальна функція правоохоронних органів у сфері національної безпеки і оборони враховуючи євроінтеграційні процеси в Україні. Розглянуто проєкт Закону України про систему спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Визначено, що корупція є загрозою для національної безпеки держави і гальмуватиме просування України до Європейського Союзу.

Ключові слова: антикорупційні інституції, Національне антикорупційне бюро України, національна безпека, Європейський Союз.

Відповідна роль в євроінтеграційних процесах, безумовно, відводиться українським правоохоронним органам, що пояснюється їх призначенням, завданнями, функціями та компетенцією. Саме вони мають протидіяти широкому колу загроз, в тому числі корупційним протиправним діям, адже ймовірні негативні наслідки від їх прояву може дуже негативно вплинути на сферу національної безпеки і оборони.

Важливу роль у цьому напрямку діяльності держави відіграють окремі вітчизняні правоохоронні антикорупційні інституції. Можна констатувати, що корупція може деструктивно впливати на сферу національної безпеки і оборони України. З цього Білоусов Є. М. наголошує, що «...як явище корупція виходить за межі системи державно-управлінських відносин, а як явище правове – взагалі може охоплювати будь-які суспільні сфери, у яких дійовими особами є посадовці державних органів влади, місцевого самоврядування або

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ» Ластовка О.П.	C.35
УРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ПИТАННІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Бровко Н.І.	C. 39
БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Макарчук В.В.	C.42
АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Обіюх Н.М.	C.45
КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ Пахомова А.О.	C.48
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ – ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ Качалов В.О.	C.49
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В НАУКОВІЙ СФЕРІ Федоров А.О.	C.53
ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В АГРАРНІЙ СФЕРІ Крилевець Б.В.	C.56
ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ В СУДОВІЙ ГІЛЦІ ВЛАДИ УКРАЇНИ Гергель К.С.	C.59
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Поляруш-Сафроненко С.О.	C.63
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ КОРУПЦІЙНИХ ФАКТОРІВ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ Тимощук О.Г.	C.65